energi för nästa generation

Regeringskansliet
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Anpassning av svensk rätt till EU:s avskogningsförordning (SOU 2025:17)

Ert dnr: LI2025/00674

Svensk Bioenergi, Svebio, är en branschorganisation med ca 300 företag, organisationer och personer som är verksamma inom bioenergibranschen i Sverige.

Svebio tackar för möjligheten att yttra sig över utredningens betänkande.

Sammanfattning

Utredningen *Anpassning av svensk rätt till EU:s avskogningsförordning* tillsattes den 8 juni 2023 i syfte att lämna förslag för att anpassa svensk rätt till EU:s avskogningsförordning (EUDR-förordningen[1]). Utredningens slutbetänkande (SOU 2025:17) presenterades den 14 februari 2025.

EUDR-förordningen kommer att innebära att det blir förbjudet att släppa ut eller tillhandahålla en mängd råvaror om inte de är avskogningsfria, har producerats i enlighet med relevant lagstiftning i produktionslandet och omfattas av ett intyg om tillbörlig aktsamhet.

Enligt EUDR måste företag tillämpa så kallad "tillbörlig aktsamhet" när de tar fram sina produkter, för att undvika avskogning och skogsförstörelse. Denna tillämpning sker genom att samla in geo-lokaliseringsdata för råvaror och sedan analysera risken för avskogning.

EUDR påverkar primärt företag som importerar, exporterar eller säljer produkter som innehåller eller består av nötkreatur, kakao, kaffe, oljepalm, gummi, soja eller trä. Emellertid finns några exempel på när företag inte berörs eftersom en relevant råvara eller produkt omvandlas till eller ingår i en produkt som *inte* omfattas av förordningen, t.ex. företag som köper skogsbränsle av en leverantör inom EU och som producerar fjärrvärme eller el.

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1115 om tillhandahållande på unionsmarknaden och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010.

Utredningen har haft ett svårt uppdrag att göra relevanta bedömningar av ett mycket komplext och svårtolkat regelverk. EUDR-förordningen är i många stycken otydlig och utredningen konstaterar att det föreligger betydande osäkerheter angående tolkningen av flera av de grundläggande bestämmelserna.

Syftet med förslagen i betänkandet är att möjliggöra en nationell tillämpning av EUDR genom kompletterande lagstiftning. I betänkandet föreslås en rad ändringar i lagsstiftning. Bland annat föreslås;

- Att ägare till produktiv skogsmark ska vara skyldiga att underrätta Skogsstyrelsen vid planerad föryngringsavverkning i urskog, samt redogöra för åtgärder för att motverka skogsförstörelse. Regeringen eller utsedd myndighet föreslås bemyndigas att meddela föreskrifter om nödvändiga föryngringsåtgärder i sådana fall.
- Vidare föreslår utredningen att den som avser anlägga skogsplantage på mark där sådan tidigare inte förekommit ska anmäla detta till Skogsstyrelsen. Regeringen eller utsedd myndighet föreslås bemyndigas att meddela föreskrifter om innehållet i anmälan, handläggningsförfarande samt miljöhänsyn för att motverka skogsförstörelse.
- Utredningen föreslår även att en bestämmelse införs i skogsvårdslagen om anmälningsplikt vid nyanläggning av skogsplantage på skogsmark där det inte tidigare varit skogsplantage.
- Betänkandet innehåller även ett förslag om att behörig myndighet ges rätt att omhänderta råvaror och produkter som omfattas av EU:s avskogningsförordning om det är uppenbart att dessa inte uppfyller kraven. Ett sådant omhändertagande föreslås vara tidsbegränsat till högst sex månader.
- Utredningen lämnar även förslag om ändringar avseende sekretesslagstiftningen, bland annat föreslås att det bör införas ett skydd för vissa identitetsuppgifter som kan avslöja identiteten på den som har lämnat in en välunderbyggd synpunkt om misstänkt bristande efterlevnad av avskogningsförordningen eller som har utfört utredningar som ligger till grund för en sådan synpunkt, om det kan antas att denne lider skada om uppgiften röjs.

Utredningen lämnar följande lagförslag:

- lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429),
- lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
- förordning om ändring i skogsvårdsförordningen (1993:1096) och
- förordning om ändring i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641).

Det uppskattas att omkring 40 600 företag i Sverige kan komma att omfattas av skyldigheten att lämna in förklaringar om tillbörlig aktsamhet enligt EUDR, varav cirka 20 000 unika importörer, 12 000 företag som hanterar levande nötkreatur, 8 400 verksamhetsutövare inom skogsnäringen och 200 andra aktörer.

Förslagen föreslås träda i kraft den 30 december 2025.

Svebios synpunkter
Svebio vill inledningsvis framhålla att utredningen, trots relativt kort tid, har genomfört ett ambitiöst arbete som belyser den komplexitet som EUDR innebär.

Svebio anser att EUDR-förordningen har många otydligheter och delar utredningens slutsats att det föreligger betydande osäkerheter angående tolkningen av flera av de grundläggande bestämmelserna. När så är fallet, menar vi, att det är av största vikt att iaktta stor försiktighet, inte minst med att införa skarpa straffsanktioner.

Ur en svensk kontext föreligger ingen uppenbar avskogningsproblematik med anledning av en robust skogsvårdslagstiftning med en ansvarstagande och hållbar skogsindustri. Risken för skogsförstörelse är också mycket låg. EUDR bedöms dock komma att påverka ett mycket stort antal svenska företag i flera branscher och eventuella överträdelser kommer sannolikt väsentligen att handla om smärre misstag och förseelser, då efterlevnaden kommer att kräva en avsevärd administration och stora resurser. Konsekvenserna måste vara utformade för – och stå i proportion till – denna kontext. Därav uppmanar Svebio regeringen att i kommande proposition inte överimplementera förordningens krav, som redan i sig innebär stora utmaningar.

Svebio menar att en överimplementering av EUDR skulle kunna få långtgående konsekvenser för svensk skogsindustris förmåga att bidra till att uppnå klimatmålen. Genom ett aktivt skogsbruk som maximerar skogens koldioxidupptag och substitutionseffekter minskar sektorn koldioxidutsläppen med betydligt mer än de utsläpp som uppstår i den egna värdekedjan. Om ett komplext och rättsosäkert regelverk implementeras i Sverige med ytterligare skärpningar utöver EU:s krav, riskerar det att bromsa investeringar, minska råvaruförsörjningen och försvåra innovationstakten i nya klimatvänliga produkter.

Vidare anser Svebio att definitionerna av skogsförstörelse och skogsplantage bör införas i skogsvårdslagen. Även definitionen av urskog[2] behöver preciseras, eftersom definitionen kan tolkas på ett sätt som kan leda till att en stor andel av Sveriges skogsmark kan komma att klassas som urskog. En precisering kan åstadkommas genom en tydligare definition och en kartläggning av idag oskyddad urskog.

Svebio vill även betona att de lagförslag som föreslås med anledning av EUDR bör gå i linje med de nya markkriterierna i det reviderade förnybartdirektivet (RED III). Markkriterierna för både skogsbiomassa och agrobiomassa i RED III har liknande, delvis överlappande och mer omfattande krav avseende bio-bränslen.

Till detta vill Svebio särskilt framhålla följande.

[2] I föordningen EU 2023/1115 definieras urskog som: ”naturligt föyngrad skog med inhemska trädarter, där det inte finns några klart synliga tecken på mänsklig aktivitet och där de ekologiska processerna inte störts i betydande utsträckning”.

- **Straffsanktionerna bör inte överimplementeras.** Utredningens förslag innebär en överimplementering av såväl EUDR (genom att införa straffrättsliga sanktioner) som miljöbrottsdirektivet (genom att tillämpa krav på uppsåt eller oaktsamhet, i stället för uppsåt eller grov oaktsamhet). De straffrättsliga sanktionerna bör begränsas till uppsåt eller grov oaktsamhet alternativt måste en nivå av förseelse införas. Den föreslagna sanktionsavgiften på upp till fyra procent av omsättningen bör inte införas. Vi motsätter oss utredningens förslag om en förhöjd avgift i sanktionsavgifterna och menar att förslaget innebär en överimplementering.

- **Ökad tydlighet avseende ”relevant lagstiftning”**. Utredningen har på ett ett övergripande plan gjort en välarbetad genomgång av begreppet ”relevant lagstiftning”, men det är olyckligt och riskerar att skapa negativa konsekvenser att lämna sådana öppningar som utredningen gör. Vad som är ”relevant lagstiftning” bör ännu tydligare definieras och eventuella förändringar i framtiden bör i tillbörlig ordning hanteras vid ett sådant tillfälle.

- **Artskyddsreglerna uppfyller inte de krav på tydlighet och direkt koppling till produktionsområdets rättsliga status som EUDR anger.** Relevant lagstiftning bör pekas ut och bestämmelser om skydd för arter i generell mening bör inte inkluderas. Vi anser inte att artskyddsreglerna uppfyller de krav på tydlighet och direkt koppling till produktionsområdets rättsliga status som krävs.

- **Myndigheternas kontroller bör finansieras genom anslag.** Svebio delar utredningens uppfattning att det årliga kontrollsystemet bör vara anslagsfinansierat och ej finansieras via avgifter. En avgiftsfinansierad modell riskerar att sänka konkurrenskraften för svenska företag inom EU:s inre marknad och gentemot tredjeland.

- **Regler som syftar till att Sverige ska vara ett lågriskland.** Utredningen konstaterar att Sverige bedömts vara ett lågriskland och att denna bedömning har gjorts utifrån nuvarande regelverk. Mot denna bakgrund torde de förslag som utredningen lämnat i syfte att tillse att Sverige blir ett lågriskland egentligen inte längre vara nödvändiga.

Svebio instämmer även med utredningens slutsatser relaterat till rätten till rättslig prövning. Vi ser positivt på utredningens förslag om att den behöriga myndigheten ska ha i uppgift att underlätta för den enskilde att följa regelverket.

Slutligen vill Svebio betona vikten av att kommande regelverk blir transparenta och lätta att följa. Vi tillstyrker utredningens förslag om att den behöriga myndigheten i mesta möjliga mån ska underlätta för aktörerna att följa regelverket. Givet att bakgrunden till EUDR är att motverka ett problem som företrädesvis förekommer i andra delar av världen – och att regelverket kommer vara komplext och administrativt tungt för den enskilde att implementera – måste den behöriga myndigheten arbeta med rådgivning, information och stå till verksamhetsutövarnas hjälp.

energi för nästa generation

För att förenkla för företagen bör den behöriga myndigheten ta fram vägledningar i god tid, utbildningar genomförs och tillräckliga övergångsperioder tillämpas. Eftersom många regelverk nu implementeras samtidigt är ett förslag att införa en ingång in till myndigheterna – en ”*One stop shop*” – gällande vilka krav som ställs, information om skogsråvarans ursprung och rapportering. En förebild kan vara ”*Verksamt.se*”, där Tillväxtverket, Skatteverket, Tullverket och Bolagsverket, m.fl., samarbetar kring företagsinformation.

Ansvariga myndigheter kan även samordna tillsyn och förenkla information, praxis och regler, så att de företag som berörs kan få enkel och likvärdig information och minskad administration. Vidare bör tillsynen samordnas för att undvika dubbel tillsyn med dubbel reglering av kraven. En samordning begränsar även den totala arbetsbördan och kostnaderna för myndigheterna.

Stockholm den 27 juni 2025
SVENSK BIOENERGI

Anna Törner
VD

Kopia till
li.smf@regeringskansliet.se

SVEBIO

Svensk Bioenergi Kammakargatan 22, 111 40 Stockholm Tel +46 (0)8 441 70 80 info@svebio.se www.svebio.se